

spørsmålet, som går under navnet «kapabilitetstilnærmingen», kan du lese mer om i seksjon 21.4.

18.7 Dydsetikk i praksis

Nå som vi har sett hva slags veiledning dydsetikken kan gi oss, kan vi gå videre til å se hvordan vi kan anvende dydsetikken i møte med konkrete moralske dilemmaer. De siste årene har vi sett en stor vekst av litteratur som viser hvordan vi kan bruke dydsetikk innenfor ulike fagområder og i forbindelse med ulike moralske debatter (Walker & Ivanhoe, 2007). Medisinsk etikk har allerede blitt nevnt som et eksempel. Også innenfor forretningsetikk (Solomon, 2003; Swanton, 2007), ingeniøretikk (Harris, 2008) og forskningsetikk (Morris & Morris, 2016) har mange pekt på at dydsetikken gir gode verktøy. Her skal vi begrense oss til å diskutere to tilfeller nærmere: dyreetikk og miljøetikk.

Dyreetikk og moralsk status

I kapitlet om utilitarisme så vi på spørsmålet om hvordan vi kan avgjøre hva slags moralsk status dyr har. Vi kan se for oss en sirkel, hvor noen er innenfor og noen er utenfor, og det at noen befinner seg innenfor sirkelen, gjør at vi har visse plikter overfor dem. For Singer er spørsmålet vi må svare på for å finne ut om dyr skal være på innsiden av sirkelen, hvorvidt de er i stand til å lide og føle lyst.

Mary Midgley (1919–2018) kritiserer denne inngangen til å snakke om moralsk status. Vi vet ikke alltid på forhånd hvilke trekk ved et dyr eller en situasjon som kan være moralsk relevant når vi skal treffe en

beslutning, mener hun. I praksis handler ikke moralsk tenkning om å trekke opp en sirkel hvor kravene fra dem som er på innsiden, alltid vil trumfe kravene til dem som står lenger ut (Midgley, 1998, s. 22). Hvis moralen var slik, ville vi riktignok blitt møtt med noen krav til hvordan vi skal behandle dem som befinner seg på innsiden, men som Hursthouse spør: Hva med dem som befinner seg på utsiden? Kan jeg behandle dem som jeg vil? (Hursthouse, 2006, s. 137).

På dette grunnlaget argumenterer Hursthouse for at vi bør kvitte oss med begrepet om moralsk status, og for at vi finner bedre ressurser for å snakke om vårt forhold til dyr i dydsetikken, fordi spørsmålet om dydig atferd ikke bestemmes av hva slags moralsk status det vi handler overfor, har. Tenk for eksempel på hvordan vi oppfører oss ulikt i møte med henholdsvis ville dyr og husdyr. De pliktene vi har overfor husdyr i kraft av relasjonen vi har til dem, er det absurd å mene at gjelder på samme måte overfor ville dyr, mener hun (Hursthouse, 2006, s. 139). Hva det vil si å behandle et dyr godt, vil variere avhengig av om vi har å gjøre med en ku eller en grevling. For eksempel har en som eier kyr, ansvar for at de får nok mat og godt stell, mens god behandling av en grevling kanskje heller handler om å få la den leve i fred og stoppe bilen hvis den går over veien, for eksempel. Vi kan beskrive atferden til både en bonde og en forsker som bruker forsøksdyr, med utgangspunkt i dyder som omsorg og respekt, men hva respektfull og omsorgsfull behandling av dyr består i, vil avhenge av hvordan den konkrete situasjonen ser ut. Dydsetikere har ulike syn på spørsmålet om vegetarianisme og hva slags behandling av dyr som kan være akseptabel, men felles for dem er at de argumenterer for at vi kan finne en rikere inngang til å forstå vårt komplekse forhold til dyr i dydsetikken.